

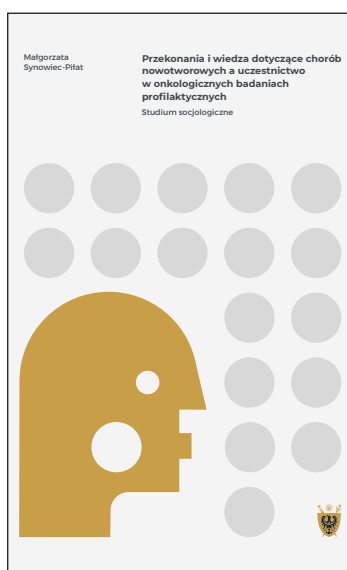
Przekonania i wiedza dotyczące chorób nowotworowych a uczestnictwo w onkologicznych badaniach profilaktycznych

Autorka porusza problemy ważne w kontekście profilaktyki choroby nowotworowej, postrzeganej w kategoriach jednej z najbardziej traumatycznych w świadomości społecznej. Książka ta wypełnia lukę w refleksji i empirycznej eksploracji społeczno-kulturowych uwarunkowań zachowań zdrowotnych.

Autorka łączy trzy wymiary analityczne: teoretyczny, metodologiczny i empiryczny, tworząc interesujący projekt przedstawiania sfery życia indywidualnego i społecznego z punktu widzenia zdrowia i choroby. Wszystkie te części są dobrze ze sobą powiązane. Charakterystyka procesu powstawania i rozwoju nowotworu jest wstępem do krytycznej dyskusji na temat stosowanej w Polsce profilaktyki nowotworów oraz rozważań dotyczących nowych strategii walki z rakiem w oparciu o paradygmat socjologiczny i ekologiczny. Dla teoretycznych oraz empirycznych analiz opisanych w książce kluczowe są przekonania zdrowotne jako wytwór kultury danej grupy czy zbiorowości społecznej.

Autorka zaprojektowała i przeprowadziła w ciągu 6 lat porównawcze badania ankietowe na próbie 1808 mieszkańców Wrocławia. Zasadą Małgorzaty Synowiec-Piłat jest propozycja ramy metodologicznej i empirycznej do pomiaru przekonań na temat chorób nowotworowych. Skale wyróżnione na podstawie analizy czynnikowej dotyczą funkcjonowania chorego na nowotwór, poziomu otwartości społeczeństwa na komunikację z chorymi na nowotwory, etiologii i leczenia chorób nowotworowych oraz oceny jakości i dostępności onkologicznych usług medycznych. Niezwykle ważną okazała się skala do badania poziomu wiedzy potocznej na temat nowotworów.

Badania empiryczne stanowią przykład badań ilościowych, o mocnej podstawie teoretycznej, rzetelnie przeprowadzonych

i przynoszących potwierdzenie wielu hipotez teoretycznych wynikających z przyjętego modelu. Autorka potwierdziła istnienie rozlicznych zależności pomiędzy poszczególnymi wymiarami badanych przekonań, co określiła mianem *spiralii fatalizmu nowotworowego*. Potwierdziła również zależność pomiędzy uczestnictwem respondentów w onkologicznych badaniach profilaktycznych a zmiennymi społeczno-demograficznymi i rodzinną historią raka oraz przekonaniami dotyczącymi subiektywnego stopnia zagrożenia chorobą nowotworową i poziomem przekonań dotyczących chorób nowotworowych. Synowiec-Piłat sygnalizuje różne perspektywy i różne rozłożenie akcentów w rozważaniach na temat fatalistycznych

przekonań dotyczących chorób nowotworowych, ich uwarunkowań oraz wpływu tychże przekonań na uczestnictwo w onkologicznych badaniach profilaktycznych. Ponadto autorka stara się przedstawić, w wyznaczonym przez siebie zakresie, praktyczne wskazówki dla onkologicznej polityki zdrowotnej w projektowaniu programów i kampanii społecznych. Jest to lektura obowiązkowa nie tylko dla teoretyków tematu, ale także dla onkologów.

Z recenzji wydawniczej dr hab. Marioli Bieńko,
prof. Uniwersytetu Warszawskiego

Przekonania i wiedza dotyczące chorób nowotworowych a uczestnictwo w onkologicznych badaniach profilaktycznych. Studium socjologiczne

Małgorzata Synowiec-Piłat
Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu,
Wrocław 2020